

OUTLAW

Outsiders en justitie. Strafrechtelijke trajecten in het negentiende-eeuwse België.

DUUR
 01/09/2021 - 01/12/2025

BUDGET
 597.249 €

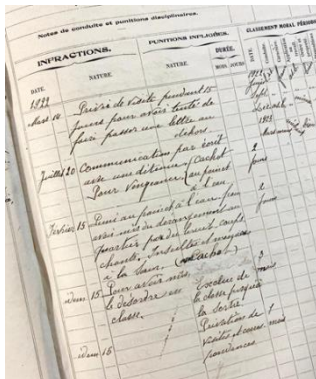
PROJECT BESCHRIJVING

Iedereen is gelijk voor de wet. Dit principe is stevig verankerd in de rechtsleer van de Verlichting, en ook in de liberale Belgische grondwet. De praktijk laat echter een ander plaatje zien: sommige mensen lijken meer gelijk voor de wet dan anderen. Door het bestuderen van de sociale profielen en de strafrechtelijke trajecten van personen die in de lange negentiende eeuw in aanraking kwamen met politie, gerecht en gevangenisstraffen, wil dit project aantonen hoe verschillende dimensies van sociale kwetsbaarheid zoals geslacht, klasse, leeftijd en migratieachtergrond de strafrechtspraktijk beïnvloedden. Door het reconstrueren van de ongekende verhalen van kwetsbare outsiders, geeft dit project ook een stem aan grotendeels ondervertegenwoordigde groepen in de geschiedenis. Om dit project te realiseren vormen de recent verworven collecties van Belgische gevangenisarchieven die in de verschillende depots van de provinciale Rijksarchieven worden bewaard, een ideaal startpunt.

Een eerste centrale doelstelling van het project OUTLAW is dan ook de realisatie van een online onderzoeks- en valorisatieportaal voor Belgische gevangenisarchieven (19e-20e eeuw), die de bekendheid en toegankelijkheid van deze fascinerende collecties voor wetenschappers en het grote publiek aanzienlijk zal vergroten. Dit tweetalig portaal (NL/FR) brengt alle Belgische gevangenisarchieven virtueel samen en informeert de bezoeker over de geschiedenis van het Belgische gevangeniswezen, de informatie die in de penitentiaire en de gerelateerde gerechtelijke archieven terug te vinden is en hoe ze te doorzoeken. Het portaal laat bezoekers ook zien hoe je storytelling-technieken kan gebruiken om de lotgevallen van 19de-eeuwse 'criminelen' terug tot leven te wekken en in te zetten voor publieksgerichte activiteiten.

Om de toegankelijkheid van gevangenisarchieven te verhogen, zal het Rijksarchief ook alle registers van de zogenaamde "morele boekhouding" van de Belgische gevangenis digitaliseren. Deze registers werden ingevoerd in het Belgische gevangeniswezen vanaf 1855 en bevatten tal van notities over de familieachtergrond, het opleidingsniveau, het gedrag en de fysieke en mentale toestand van de ongeveer 150.000 gedetineerden die tussen 1855 en 1924 in België werden veroordeeld tot een gevangenisstraf.

Na het scannen van de registers worden de gegevens van die ca. 150.000 mannelijke en vrouwelijke veroordeelden door vrijwilligers getranscribeerd en ingevoerd in een databank. Deze databank zal een ongekend overzicht bieden van de veroordeelde gevangenisbevolking in België tijdens de tweede helft van de negentiende en het eerste kwart van de twintigste eeuw. Alle gegevens zullen – samen met de gedigitaliseerde beelden – geïntegreerd worden in de bestaande online zoekmachine en het digitale depot van het Rijksarchief en zullen gratis via het online portaal ter beschikking worden gesteld aan het publiek. Elke genealoog of geïnteresseerde zal kunnen opzoeken of zijn voorvader of –moeder ooit achter de tralies zat. De databank wordt ook een krachtige onderzoekstool voor sociale historici en historische criminologen om de kenmerken en werking van het Belgische rechts- en strafsysteem in die periode bloot te leggen.

OUTLAW

Binnen het project zal UGent zich toelagen op een historisch-criminologisch doctoraatsonderzoek over de impact van sociale kwetsbaarheid in het Belgische strafrecht, met nadruk op de periode 1870-1914, toen deze kwestie bijzonder urgent werd. De Belgische samenleving onderging een eerste democratisering, maar bleef gekenmerkt door grote sociaal-economische ongelijkheid. Groeiende bezorgdheid van de overheid over misdaad en de 'gevaarlijke klassen' leidde tot verhoogde pogingen om grote delen van de bevolking te disciplineren, met als gevolg een toenemend aantal arrestaties, strafrechtelijke vervolgingen en gevangenisstraffen. De werkhypothese is dat de aanrakingen van personen met het gerecht fundamenteel verschillen naargelang hun maatschappelijke positie en het bijbehorende sociale kapitaal – hun (on)vermogen om sociale netwerken te kunnen mobiliseren. Door het combineren van kwantitatieve methoden met kwalitatieve diepte-analyse van individuele strafrechtelijke trajecten, peilt dit proefschrift niet alleen naar de topdown justitiële behandeling van deze personen, maar ook naar hun persoonlijke ervaringen en agency. Door het opsporen van mechanismes van discriminatie via het law-in-action perspectief en het analytische concept van de rechtbank of de gevangenis als een 'arena', draagt OUTLAW bij aan een beter begrip van sociale kwetsbaarheid in het verleden, maar ook in het huidige rechtssysteem. Denk aan etnische profilering, racisme, seksuele oriëntatie, klassenjustitie, ...

Samenvattend zal dit project resulteren in een online onderzoeks- en valorisatieportaal over Belgische penitentiaire archieven en storytelling, een publieke toegang tot de gedigitaliseerde registers van de morele boekhouding, een met de zoekmachine van het Rijksarchief geïntegreerde databank van ca. 150.000 veroordeelde gevangenen en een proefschrift over sociale kwetsbaarheid in het negentiende-eeuwse Belgische rechtssysteem. De projectresultaten worden gedeeld aan de hand van lezingen, webinars, posterpresentaties en afsluitend een internationale conferentie over "Outsiders and the Law", met publicatie van de proceedings.

CONTACT INFORMATIE

Coördinator

Paul Drossens

Rijksarchief Gent

paul.drossens@arch.be

<https://www.arch.be/index.php?l=nl&m=praktische-info&r=onze-leeszalen&d=gent>

Partners

Prof. Dr. Margo De Koster

Universiteit Gent (UGent)

Social History since 1750

margo.dekoster@ugent.be

<https://research.flw.ugent.be/nl/margo.dekoster>

Prof. Dr. Antoon Vrints

Universiteit Gent (UGent)

Social History since 1750

antoon.vrints@ugent.be

<https://research.flw.ugent.be/nl/antoon.vrints>

Projectmedewerker

An Vandenberghe

Rijksarchief Gent

an.vandenberghe@arch.be

<https://www.arch.be/index.php?l=nl&m=praktische-info&r=onze-leeszalen&d=gent>

LINKS

<https://www.arch.be/index.php?l=nl&m=lopend-onderzoek&r=onderzoeksprojecten&pr=outlaw-outsiders-and-the-law.-uncovering-criminal-justice-trajectories-in-nineteenth-century-belgium-1855-1924>

<https://www.instagram.com/outlawtales/>